

Munca prin intermediul platformelor digitale: într-un context european proaspăt reglementat, România vizează deja combaterea neconformării

Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene au adoptat la 23 octombrie 2024 și au publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene *Directiva Europeană 2024/2831 privind îmbunătățirea condițiilor de muncă în cadrul muncii pe platforme*. Directiva trebuie transpusă de statele membre în legislația domestică în termen de 2 ani (i.e. până la 2 decembrie 2026).

Ramâne de văzut dacă acești doi ani vor fi un ragaz de timp suficient pentru cei care dețin sau utilizează platformele digitale în vederea efectuării unor analize atente asupra modelului de business și a cadrului de lucru existent, dar și pentru pregătirea și conceperea celor mai bune măsuri de adaptare la viitoarele reglementări legale.

Directiva stabilește norme menite să sprijine **determinarea statutului profesional corect al persoanelor care prestează munca pe platforme**, să îmbunătățească transparența în ceea ce privește munca pe platforme, inclusiv în situații transfrontaliere, precum și **protecția lucrătorilor în contextul gestionării algoritmice**. De asemenea, instituie norme pentru **îmbunătățirea protecției datelor cu caracter personal** prin creșterea transparenței, a echității, a supravegherii umane, a securității și a responsabilității în cadrul procedurilor relevante de gestionare algoritmică în munca pe platforme.

S-a constatat că, în multe cazuri, persoanele care prestează munca pe platforme nu au o relație contractuală directă cu platforma digitală de muncă, ci se află într-o relație cu un intermediar prin care prestează munca pe platforme; iar acest mod de a organiza munca conduce deseori la o gamă largă de relații multipartite diferite și complexe, inclusiv lanțuri de subcontractare, precum și la responsabilități neclare între platforma digitală de muncă și intermediari. Astfel, Directiva precizează că statele membre vor trebui să stabilească măsuri adecvate (inclusiv, după caz, prin sisteme de răspundere solidară) pentru a se asigura că **persoanele care prestează munca pe platforme prin intermediari beneficiază de același nivel de protecție ca persoanele care prestează munca pe platforme având o relație contractuală directă cu platforma digitală de muncă** (întrucât riscurile pentru prestatorul final sunt aceleași).

De asemenea, pentru a **combate falsă încadrare ca activitate independentă în cadrul muncii pe platforme** și pentru a facilita determinarea statutului profesional corect al persoanelor care prestează munca pe platforme, statele membre ar trebui să dispună de proceduri adecvate pentru a preveni și a aborda clasificarea greșită din punctul de vedere al statutului profesional al persoanelor care prestează munca pe platforme.

Având în vedere numărul mare de persoane care lucrează pe platforme digitale în UE (estimat la 43 milioane, până în 2025) și amploarea acestui fenomen în România atât în perioada pandemică, cât și post-pandemică, în special în domeniul precum livrarea de alimente la domiciliu sau de transport alternativ, implementarea Directivei privind

munca pe platformele digitale va transforma radical percepția asupra statutului profesional al acestor lucratori.

Stabilirea unei prezumții legale privind existența unui raport de munca între platforma digitală și lucrator, dacă relația prezintă elemente de conducere și control, urmărește să ofere o protecție sporită persoanelor care lucrează pe platforme, inclusiv în ceea ce privește securitatea și sănătatea în munca. Sarcina probei în sens contrar revine platformei digitale, care se va raporta la definițiile raportului de munca din dreptul intern, contractele colective de munca, practicile naționale și jurisprudența Curții de Justiție UE.

În plus, platformele digitale vor fi obligate să declare autorității competente munca prestată de lucratorii pe platforme și să furnizeze informații despre numărul de persoane care lucrează pe platforme, numărul mediu de ore lucrate pe săptămână și venitul mediu obținut din această activitate. Va fi interesant de văzut cum va fi reglementată această obligație în legislația națională și cum vor fi definite atribuțiile autorității în monitorizarea respectării acesteia.

Pentru a garanta respectarea prezumției legale, autoritățile naționale competente vor trebui să efectueze controale și inspecții eficiente, proporționale și nediscriminatorii. Întrucât ne putem aștepta la o creștere a numărului de inspecții de munca în cadrul marilor platforme digitale în următorii ani, reevaluarea modalităților de colaborare cu lucratorii pe platforme poate fi oportună. Cu toate acestea, faptele legate de desfașurarea efectivă a muncii, inclusiv utilizarea sistemelor automatizate de monitorizare și decizie, sunt primordiale în constatarea unui raport de munca, indiferent de forma contractuală a raporturilor dintre părți.

Nu în ultimul rând, este de remarcat că apar semnificativ tot mai concludente din partea autorităților ca subiectul platformelor digitale se înscrie pe lista celor prioritare pentru România în perioada următoare; și, chiar dacă adoptarea efectivă a Directivei se va putea realiza până la finalul anului 2026, anumite măsuri și acțiuni par a fi adoptate chiar mai devreme.

Spre exemplu, un astfel de semn al a fost oferit de Direcția Națională Anticorupție care a publicat în 4 decembrie 2024 un comunicat ([Direcția Națională Anticorupție - comunicat](#)) prin care se prezintă punerea în mișcare a unor acțiuni penale pentru trei inculpați și a măsurii controlului judiciar pentru alți trei – toate aceste persoane fiind inculpate pentru coordonarea unor societăți comerciale cu activitate de transport alternativ de persoane, pentru săvârșirea de infracțiuni de evaziune fiscală în forma continuată. Schema de evaziune fiscală identificată de procurii DNA presupunea înființarea unor societăți de transport alternativ de persoane care, sub controlul și coordonarea celor șase inculpați, ar fi ajuns să colaboreze cu peste 1.000 de șoferi și să desfășoare activități utilizând platformele digitale de ridesharing.

Totodată, un alt indiciu care subliniază importanța subiectului este oferit de autoritățile fiscale prin publicarea la 29 noiembrie 2024 (în [Transparenta decizională](#)) a unui [Proiect de Ordin pentru aprobarea unei Declarații informative privind activitatea de transport alternativ cu autoturism și conducător auto intermediată printr-o platformă digitală](#). Prin instituirea unei astfel de Declarații, ANAF urmărește colectarea în masă a tuturor de informațiilor deținute de aplicațiile de ridesharing despre societățile și PFA-urile care prestează în România transport alternativ. ANAF motivează în Referatul său de aprobare al Ordinului ca „în domeniul transportului alternativ de persoane, se identifică un risc sistemic, care necesită o intervenție rapidă, concentrată și durabilă în vederea creșterii gradului de conformare la declararea creanțelor fiscale și prevenirii, descoperirii și combaterii ferme a faptelor care au ca efect fraudă și evaziunea fiscală.” „De asemenea, cadrul legal specific pentru acest domeniu este foarte puțin reglementat și astfel s-a constatat că există un procent semnificativ de operatori de transport alternativ care activează în domeniu și care nu-și îndeplinesc obligațiile legale. Aceste obligații se referă la declararea veniturilor obținute, respectiv achitarea taxelor și impozitelor datorate.”

Considerăm că este imperativă revizuirea și adaptarea legislației muncii și a celei fiscale existente și, totodată, implementarea unor reguli și proceduri cât mai practice, mai clare și mai ușor de aplicat pentru persoanele

implicate (deopotriva, pentru platforme, lucratori și intermediari).